

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ

TANIDAN GÜNLÜK YAŞAMA: BİLGİLENDİRME, DESTEK VE UYGULAMALAR REHBERİ

Gazi Üniversitesi

Öğrenme Gelişim Eğitim Uygulama
ve Araştırma Merkezi

GAZİ ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENME GELİŞİM EĞİTİM UYGULAMA ve ARAŞTIRMA MERKEZİ (ÖGEM)

Gazi Üniversitesi Öğrenme Gelişim Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi (ÖGEM), 2005 yılında eğitimde yenilikçi yaklaşımlar sunmak üzere kurulmuştur. Merkezimiz, 0-14 yaş aralığındaki çocukların gelişimsel değerlendirmelerini gerçekleştirirken, ailelere bu yönde rehberlik hizmetleri sunmaktadır. Bu sihirli süreç, alanında uzman Gazi Üniversitesi Özel Eğitim Bölümü öğretim üyelerinin desteğiyle özenle sürdürülmektedir. ÖGEM, toplumun her kesimine hitap eden bilimsel ve eğitici etkinlikler düzenlemektedir.

Seminerler, konferanslar ve çalıştaylarla güncel konuları ele alan merkezimiz, öğrenme güçlüğü, otizm, ağır ve çoklu yetersizliği olan çocukların eğitimi gibi alanlarda ulusal ve uluslararası etkinliklere ev sahipliği yapmaktadır.

Merkezimizin düzenlediği etkinlikleri ve duyuruları takip etmek için ÖGEM [web sitemizi](#) ziyaret edebilir, bizleri sosyal medya kanallarımız üzerinden izleyebilirsiniz.

gaziogem2020

İÇİNDEKİLER

1	Giriş
2	Öğrenme Güçlüğü Nedir
3	Öğrenme Güçlüğünde Erken Belirtiler ve Değerlendirme Süreci
4	Öğrenme Güçlüğünde Yapılabilecek Uyarlamalar
5	Kaynaklar ve Destek Alınabilecek Kurumlar

KİTAPÇIĞIN AMACI

Bu kitapçık, öğrenme güçlüğü yaşayan çocukların ailelerine ve öğretmenlerine rehberlik etmek, bu süreçte karşılaşılabilecekleri zorluklarla başa çıkabilmeleri için bilgi ve destek kaynakları sunmak amacıyla hazırlanmıştır.

Kitapçık, bireylerin öğrenme güçlüğüünün tanımını ve belirtilerini anlamalarına, çocuklarının ihtiyaçlarına uygun uyarlamalar yapabilmelerine ve değerlendirme süreçleri hakkında bilgi sahibi olmalarına yardımcı olmayı hedeflemektedir.

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ NEDİR?

Öğrenme güçlüğü, bireylerin bilgi işleme, öğrenme ve yeni beceriler geliştirme süreçlerini etkileyen nörogelişimsel bir durumdur.

Genellikle bireyin zekâsında bir problem olmamasına rağmen, bilgi edinme, yorumlama ve kullanma süreçlerinde yaşanan zorluklarla tanımlanır.

Bu güçlükler, kişinin akademik başarılarını, sosyal ilişkilerini ve günlük yaşam becerilerini olumsuz etkileyebilir. Öğrenme güçlüğünde;

Normal veya üstün zekaya rağmen öğrenme, okuma, yazma, matematik veya problem çözme gibi alanlarda beklenmedik derecede zorluklar yaşanır.

Güçlükler genellikle dikkat eksikliği, organizasyon problemleri ve bilgiyi işlemede zorluk ile ilişkilidir.

Öğrenme güçlüğü, kalıcı bir durumdur ancak bireyin ihtiyaçlarına uygun destek ve stratejilerle başarılı bir yaşam sürdürmesi mümkündür.

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ NEDİR?

Öğrenme Güçlüğünde;

- **Okuma ve Yazma Zorlukları:** Harfleri tanıma ve çözümleme, okuduğunu anlamada ve akıcı okumada sorunlar.
- **Matematiksel Zorluklar:** Sayı kavramlarını anlamada, temel işlemleri öğrenmede ve problem çözmede zorluk.
- **İletişim ve Dil Problemleri:** Kelime hazinesinde sınırlılık artikilasyon bozuklukları, dil bilgisi ve anlam kurma süreçlerinde zorlanma.
- **Hafıza ve Organizasyon Sorunları:** Bilgiyi hatırlama, düzenleme ve günlük görevleri planlamada zorlukları görülebilmektedir.

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ NEDİR?

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ, FARKLI BİREYLERDE FARKLI ŞEKİLLERDE
ORTAYA ÇIKABİLMEKTEDİR.

Disleksi

Okuma ve dil becerilerinde zorluklardır. Harfleri karıştırma, kelimeleri yanlış telaffuz etme, okuma hızında ve doğruluğunda düşük performans ile kendini göstermektedir.

Örneğin; normal bir zeka düzeyine sahip olmasına rağmen bazı harflerin okuyup yazılmasında yaşanan problemler ("b" harfini "d" olarak algılanması), kelimeleri tersten okuma ya da tersten yazma, ilk okuma yazma sürecinde zorlanma...

Disgrafi

Yazma becerilerinde zorluklardır. Bakarak yazma, söylendiğinde yazma ya da yazılı ifadede güçlüklerdir. Harfleri rakamları ters yazma, yazısının okunabilirliğinin düşük olması gibi belirtileri mevcuttur.

Örneğin; normal bir zeka düzeyine sahip olmasına rağmen bazı harflerin yazılmasında yaşanan problemler ("b" harfini "d" olarak algılanması), kelimeleri tersten yazma, ilk okuma yazma sürecinde zorlanma...

Diskalkuli

Matematiksel kavramları anlamada ve uygulamada yaşanan güçlüklerdir. Sayıları ve matematiksel işlemleri öğrenmede zorluk, zaman kavramını anlamakta güçlük, işlem hataları ile kendini gösterebilmektedir.

Örneğin; normal bir zeka düzeyine sahip olmasına rağmen basit toplama işlemlerini öğrenmede zorlanma, çok basamaklı sayıları veya saati okumada yaşanan sınırlılık.

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ NEDİR?

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ, FARKLI BİREYLERDE FARKLI ŞEKİLLERDE
ORTAYA ÇIKABİLMEKTEDİR.

Dispraksi

Motor becerilerde ve koordinasyonda yaşanan problemleri kapsamaktadır. Bu problemler; yazma, çizim gibi ince motor becerilerde zorlanma; düğme ilikleme, ayakkabı bağlama gibi günlük görevleri yerine getirmekte güçlük olarak kendini gösterebilmektedir.

Örneğin; herhangi bir fiziksel sınırlılığı olmamasına rağmen kalem tutma ve yazma sırasında aşırı efor sarf etme.

İşitsel İşleme Bozukluğu

Sesleri işleme ve anlamlandırmada zorluk olarak görülebilmektedir. Birey sözlü talimatları takip edememe, benzer sesleri karıştırma gibi bağlamlarda sınırlılıklar yaşayabilmektedir.

Örneğin; işitme duyusuna dayalı bir problemi olmamasına rağmen "kalem" yerine "kadem" olarak duyma ve buna bağlı olarak yanlış anlamlandırma.

Görsel İşleme Bozukluğu

Görsel bilgiyi anlama ve yorumlama sorunlarını kapsamaktadır. Harf ve şekilleri ayırt edememe, okuma sırasında satırları karıştırma ya da satırları atlama gibi sınırlılıklarla kendini gösterebilmektedir.

Örneğin; görme duyusuna bağlı bir problemi olmamasına rağmen bir paragrafı okuma esnasında sürekli satır atlama ya da yanlış satıra geçme.

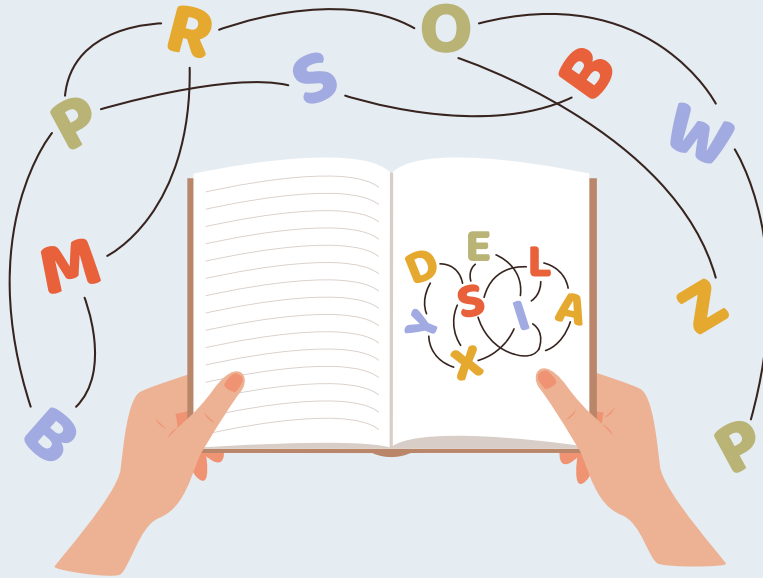

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ NEDİR?

**BU ÖRNEKLERDE YER ALAN DURUM YA DA
DURUMLAR TANI KOYMAK İÇİN YETERLİ BİR ÖLÇÜT
DEĞİLDİR.**

**TANI KOYMA SÜRECİNDE LÜTFEN İLGİLİ ALAN
UZMANLARININ GÖRÜŞLERİNİ DİKKATE ALINIZ.**

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ NEDİR?

Yaygın Nitelemeler ve Gerçekler

Öğrenme güçlüğü ile ilgili toplumda sıkça karşılaşılan yanlış anlamalar ve doğru bilgiler şunlardır:

Niteleme: Öğrenme güçlüğü olan bireylerin başarısız olması tembelliklerinden ya da haylazlıklarından kaynaklanır.

Gerçek: Öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin olumsuz öğrenme yaşantıları onların haylaz ve tembel olarak etiketlenmesine yol açar.

Niteleme: Tüm öğrenme güçlükleri aynı şekilde ortaya çıkmaktadır.

Gerçek: Öğrenme güçlüğü türleri farklıdır ve bireyler arasında değişiklik gösterebilir. Örneğin, bir birey disleksi yaşarken bir diğeri diskalkuli ile mücadele edebilir. Farklı öğrenme alanlarında da güçlük yaşayabilir.

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ NEDİR?

Yaygın Nitelemeler ve Gerçekler

Niteleme: Öğrenme güçlüğü tedavi edilen bir durumdur ve bir süre sonra tamamen ortadan kalkabilir.

Gerçek: Öğrenme güçlüğü yaşam boyu devam eden bir durumdur ancak erken tanı ve destekle bireylerin başarılı bir yaşam sürmesi mümkündür.

Niteleme: Öğrenme güçlüğü sadece akademik becerilerde ortaya çıkmaktadır.

Gerçek: Bu güçlükler sosyal etkileşim, iş hayatı ve günlük yaşam gibi alanlarda da etkisini gösterebilir.

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ, BİREYLERİN YAŞAMINDA ÇEŞİTLİ ZORLUKLARA NEDEN OLABİLİR ANCAK UYGUN MÜDAHALE VE DESTEKLE BU BİREYLERİN POTANSİYELLERİNİ GERÇEKLEŞTİRMELERİ MÜMKÜNDÜR. ÖĞRENCİLERİN VAR OLAN PERFORMANSLARININ BELİRLENMESİ BİREYLERİN İHTİYAÇLARINA UYGUN STRATEJİLER GELİŞTİRMEK İÇİN İLK ADIMDIR.

EĞİTİMCİLER, EBEVEYNLER VE UZMANLAR ARASINDA İŞBİRLİĞİ, BU BİREYLERİN GÜÇLÜ YÖNLERİNİ DESTEKLEMELERİ VE EKSİK YÖNLERİNİ TAMAMLAMAK BAŞARIYA ULAŞMALARINI SAĞLAMAK İÇİN HAYATİ ÖNEME SAHİPTİR.

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜNDE ERKEN BELİRTİLER

Okul Öncesi Dönem (0-5 Yaş)

- Konuşma gecikmeleri veya sınırlı kelime hazinesi.
- Renkleri, şekilleri ve sayıları tanımada zorluk.
- El-göz koordinasyonu gerektiren görevlerde (örneğin, oyuncakları bir araya getirme) başarısızlık.
- Sıralı görevleri yerine getirmede güçlük (örneğin, ayakkabılarını giymek).
- Akranlarıyla oyun oynama veya sosyal etkileşim kurmada isteksizlik.

İlkokul Dönemi (6-12 Yaş)

- Okuma, yazma ve matematik gibi temel akademik becerilerde gecikmeler.
- Harfleri karıştırma, kelimeleri yanlış telaffuz etme veya okumada akıcılık eksikliği.
- Basit matematik işlemlerini anlamakta ve uygulamakta zorlanma.
- Dikkat eksikliği ve görevleri tamamlamada güçlük.
- Öğrenilen bilgileri hatırlamada zorlanma.

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜNDE ERKEN BELİRTİLER

Ergenlik ve Gençlik Dönemi (13-18 Yaş)

- Zaman yönetimi ve organizasyon becerilerinde eksiklik.
- Uzun metinleri okumakta veya anlamakta zorluk.
- Karmaşık problem çözme veya soyut düşünce gerektiren görevlerde başarısızlık.
- Sosyal ilişkilerde zorlanma, grup çalışmalarında isteksizlik.
- Güvensizlik ve düşük özgüven belirtileri.

Değerlendirme Süreci

Öğrenme güçlüğü belirtilerinin tanınmasının ardından, tanı koyma ve bireyin ihtiyaçlarına uygun destek planlaması için profesyonel bir değerlendirme süreci gereklidir. Değerlendirme süreci ailelerin ve uzmanların bir arada yürüttüğü bütüncül bir süreçtir.

Bu süreçte;

Ebeveyn ve öğretmen gözlemleri ile çocuğun günlük yaşamındaki ve akademik performansındaki zorlukların tespit edilmesi sürecin ilk adımıdır. İkinci adımda **Rehberlik ve Araştırma Merkezleri (RAM)**, **çocuk psikiyatrilere** ve **çocuk nöroloji** hekimlerinin yapacakları tıbbi değerlendirmeler ve **ÖGEM** gibi araştırma merkezlerinde öğrenme güçlüğü alanında uzmanlaşmış akademisyenlerin değerlendirmeleri çocukların tıbbi durumu, akademik becerileri ve bilişsel işlevleri hakkında bütüncül bir bilgi sağlamaktadır.

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜNDE YAPILABİLECEK UYARLAMALAR

Öğrenme güçlüğü olan bireylerin gelişimlerini desteklemek ve potansiyellerini gerçekleştirmelerine yardımcı olmak için, evde ve okulda çeşitli uyarlamaların yapılması gerekir. Bu uyarlamalar, uzmanlar ve aile ile bireyin öğrenme güçlüğüünün türüne göre şekillendirilir ve bireysel ihtiyaçlara göre düzenlenebilir.

a.Okuma Güçlüğüne Yönelik
Uyarlamalar

b.Disgrafiye Yönelik Uyarlamalar

c.Diskalküliye Yönelik Uyarlamalar

d.Günlük Yaşam Becerilerine Yönelik
Uyarlamalar

a.Okuma Güçlüğüne Yönelik Uyarlamalar

Ev ve Okul Ortamında Yapılabilecek Uyarlamalar

1.Görsel ve İşitsel Destek Kullanımı

- Satırları karıştırmasını önlemek için şeffaf bir okuma cetveli ya da parmağını kullanmasını teşvik edin.

2.Okuma Alışkanlığı Kazandırma

- Çocuğun yaşına uygun, kısa ve bol resimli hikaye kitapları seçerek okumaya karşı motivasyonlarını teşvik edin.
- Aile üyelerinden biri çocuğun yanında yüksek sesle okurken, çocuk metni takip edebilir. Daha sonra çocuğun kısa bir bölümü okuması için teşvik edebilirsiniz.

3.Görsel Hafıza Teknikleri

- Günlük kullanılan kelimeleri kartlara yazın ve görsellerle ilişkilendirerek çocuğun hatırlamasını kolaylaştırın.
- Kelimeleri ilgili resimlerle eşleştirme oyunları oynayın

a.Okuma Güçlüğüne Yönelik Uyarlamalar

Ev ve Okul Ortamında Yapılabilecek Uyarlamalar

4.Materyal Uyarlamaları

- Ders kitaplarındaki metinleri kısa paragraflar halinde bölün ve önemli yerleri vurgulayarak çocuğun dikkatini çekin.
- Çocuğun metinleri daha kolay okuması için sade yazı tipleri tercih edin.
- Metinleri desteklemek için resimler, grafikler ve simgeler ekleyin.

5.Okuma Sürelerinin Uyarlanması

- Okuma gerektiren aktiviteler ve sınavlar için çocuğa ek süre tanıyın.
- Çocuğun uzun metinlerle zorlanmasını önlemek için okuma görevlerini küçük parçalara bölün.
- Çocuğun kısa bir metni birkaç kez okumasını teşvik ederek akıcılık ve doğruluğu arttırabilir, çocuğun motivasyonunu destekleyebilirsiniz.

6.Geri Bildirim

- Çocuğun okuma için gösterdiği çabayı ve kullandığı stratejileri betimleyerek pekiştirin.

a.Okuma Güçlüğüne Yönelik Uyarlamalar

Tüm bu süreçte;

Öz Düzenleme Becerilerini Destekleyin

- Çocuğun **her gün belirli bir süre okuma yapmasını** teşvik edin ve bu süreyi birlikte planlayın. Örneğin, her akşam yatmadan önce 15 dakika okuma saati belirleyin.
- Çocuğun okuma sırasında **zorlandığı kelimeleri not almasını** ve bu kelimeler üzerinde çalışmasını teşvik edin.
- Çocuğun **kısa vadeli okuma hedefleri koymasına** yardımcı olun.

a.Okuma Güçlüğüne Yönelik Uyarlamalar

Tüm bu süreçte;

Bilişsel ve Üstbilişsel Stratejilerden Yaralanın

- Her gün yaptığınız okumalarda, okunan metnin ana fikirlerini birlikte **özetleyin**. Bu, çocuğun metni daha iyi anlamasına yardımcı olur.
- Kitabın kapağına ve başlığına bakarak çocuğun hikayenin içeriği hakkında **tahminler yapmasını** isteyin.
- Çocuğa farklı **okuma stratejileri** hakkında bilgi verin ve hangi stratejiyi ne zaman kullanacağını öğretin.
- Okuma sırasında bilinmeyen kelimelerin anlamlarını bağlamdan çıkarma becerisini geliştirin. Örneğin, cümle içindeki ipuçlarını kullanarak **kelimenin anlamını tahmin etmesini** sağlayın
- Okuma öncesinde **okunacak metin ile ilgili sorular** hazırlayın. Okuma sonrasında çocuğa metinle ilgili sorular sorun ve onun da size sorular sormasını teşvik edin. Bu, aktif okuma becerilerini geliştirir.
- Okuma bittikten sonra çocuğa metni nasıl anladığını ve hangi kısımların zor geldiğini sorun. Bu, **kendi öğrenme sürecini değerlendirmesine** yardımcı olur

b.Disgrafiye Yönelik Uyarlamalar

Disgrafi, yazma becerilerinde zorluk yaşayan çocuklar için ev ve okul ortamlarında yapılacak uyarlamalar ve müdahaleler, çocuğun yazma yeteneğini geliştirmek ve yazma ile ilgili kaygılarını azaltmak açısından büyük önem taşır. Bu uygulamalar, çocuğun bireysel ihtiyaçlarına göre uyarlanmalı ve düzenli bir şekilde uygulanmalıdır.

Ev ve Okul Ortamında Yapılabilecek Uyarlamalar

1.Görsel ve İşitsel Destek Kullanımı

- Yazım hatalarını azaltmak için **"Kapat-Kopyala-Karşılaştır"** stratejisini uygulayın:
 - Kelimeyi çocuğa gösterin.
 - Kelimeyi kapatın ve çocuktan yazmasını isteyin.
 - Yazdığı kelimeyi orijinaliyle karşılaştırın.
 - Doğruysa pekiştirin; yanlışsa kelimeyi birkaç kez bakarak yazdırın ve süreci tekrarlayın.
- Harflerin doğru yazımını desteklemek için görsel kartlar ve işitsel tekrarlar kullanın.

2.Yazma Alışkanlığı Kazandırma:

- Çocuğun çizdiği resimler hakkında konuşun ve söylediklerini yazmasını isteyin; ardından birlikte okuyun.
- Günlük tutma veya kısa hikayeler yazma gibi eğlenceli yazma etkinlikleri planlayarak yazmaya karşı olumlu bir tutum geliştirmesini sağlayın.

b.Disgrafiye Yönelik Uyarlamalar

Ev ve Okul Ortamında Yapılabilecek Uyarlamalar

3.Görsel Hafıza Teknikleri

- Harf ve kelime kartlarını görsellerle ilişkilendirerek çocuğun hafızasında yer etmesini kolaylaştırın.
- Harflerin yazılış yönünü gösteren oklarla desteklenmiş görseller kullanın.

4.Materyal Uyarlamaları

- Defter çizgilerini belirginleştirerek yazının hizalanmasını kolaylaştırın; örneğin, çizgileri kırmızıyla vurgulayın.
- Geniş satır aralığı olan defterler ve ergonomik kalemler kullanarak yazma sürecini rahatlatın.

b.Disgrafiye Yönelik Uyarlamalar

Ev ve Okul Ortamında Yapılabilecek Uyarlamalar

5.Görevlerin Uyarlanması ve Adım Adım Talimatlar

- Yazma görevlerini daha küçük ve yönetilebilir parçalara bölün; örneğin, her seferinde bir cümle yazdırın.
- Her adımın tamamlanmasını izlemek için bir kontrol listesi oluşturun ve çocuğun her adımı işaretlemesine olanak tanıyın.

6.Geri Bildirim

- Çocuğun yazdığı her güzel kelime veya harf için yıldız veya çıkartma gibi olumlu pekiştireçler kullanın; yanlışlar üzerinde durmaktan kaçının.
- Yazma sürecinde yaptığı hataları nazikçe göstererek, doğru yazımı öğrenmesine yardımcı olun.

b.Disgrafiye Yönelik Uyarlamalar

Tüm bu süreçte;

Bilişsel ve Üstbilişsel Stratejilerden Yararlanın

- Yazmadan önce, çocuğun kelimeyi **içinden hecelemesini** ve ardından yazmasını teşvik ederek doğru yazımı destekleyin.
- Yazma sırasında, söylenen kelimeleri **içinden tekrar etmesini** isteyerek yazma hızını artırmasına yardımcı olun.
- **Farklı yazı türleri için çocuğun kullanabileceği stratejileri tanıttın;** örneğin, hikaye yazarken önce bir taslak oluşturmak gibi teknikler öğretin.
- Çocuğa **yazdığı bir metni değerlendirme fırsatı** verin; örneğin, "Bu yazıda en çok hangi kısmı beğendin?" veya "Başka nasıl yazabilirdin?" gibi sorularla süreci analiz etmesine yardımcı olun.

b.Disgrafiye Yönelik Uyarlamalar

Tüm bu süreçte;

Öz Düzenleme Becerilerini Destekleyin

- Çocuğun **her gün belirli bir süre yazma pratiği yapmasını** teşvik edin; örneğin, her akşam 15 dakika yazma saati belirleyin.
- **Yazma çalışmaları için görsel bir zaman çizelgesi** hazırlayın ve süre yönetimini birlikte planlayın.
- Çocuğun **zorlandığı yazma görevlerini not etmesine** ve bu konular üzerinde çalışmasına yardımcı olun.
- **Kısa vadeli hedefler koymasını** sağlayın; örneğin, "Bu hafta 'b' ve 'd' harflerini doğru yazmayı öğrenmek istiyorum" gibi hedefler belirleyin ve başarıları küçük ödüllerle pekiştirin.

c.Diskalkuliye Yönelik Uyarlamalar

Diskalkulisi olan çocuklar için ev ve okul ortamlarında yapılacak müdahaleler ve uyarlamalar, çocuğun matematik becerilerini geliştirmek ve bu konudaki endişelerini azaltmak için büyük önem taşır. Bu uygulamalar, çocuğun bireysel ihtiyaçlarına göre uyarlanmalı ve düzenli bir şekilde uygulanmalıdır.

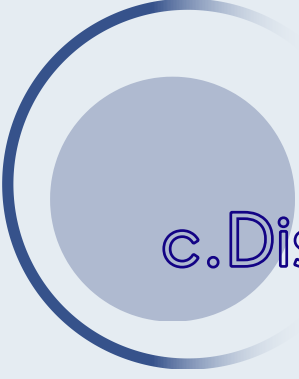
Ev ve Okul Ortamında Yapılabilecek Uyarlamalar

1. Görselleştirme ve Somut Materyallerin Kullanımı

- Matematiksel kavramları somutlaştırmak için abaküs, renkli bloklar veya sayı kartları kullanın.
- Kesirleri öğretmek için pizza dilimleri, çubuk grafikler gibi somut nesnelerden yararlanın.
- Sayıların büyüklüğünü anlamaları için görsel şemalar ve çubuk grafikler hazırlayın.

2. Matematik Alışkanlığı Kazandırma

- Günlük yaşamda matematik becerilerini kullanabilecekleri etkinlikler planlayın. Örneğin, çocuğunuzdan yemek masası için tabakları saymasını ya da market alışverişinde basit hesaplamalar yapmasını isteyin.
- Eğlenceli matematik oyunları veya uygulamaları kullanarak çocuğun motivasyonunu artırın.

c.Diskalkuliye Yönelik Uyarlamalar

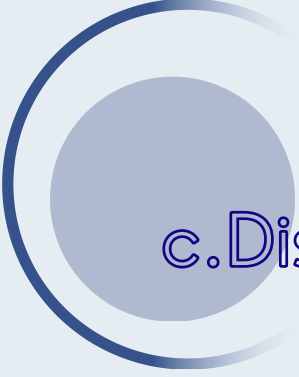
Ev ve Okul Ortamında Yapılabilecek Uyarlamalar

3. Görsel Hafıza Teknikleri:

- Matematik işlemlerini hatırlamalarına yardımcı olmak için görsellerle desteklenen kartlar hazırlayın.
- Çarpım tablosu gibi ezberlenmesi gereken bilgileri öğrenirken görsellerle ilişkilendirin.

4. Materyal Uyarlamaları:

- Matematik ders materyallerini sadeleştirerek gereksiz detayları çıkarın ve çocuğun dikkatini çeken renkli, büyük fontlarla hazırlayın.
- Her işlem veya problem için adım adım yönergeler ekleyin. Örneğin, bir problemin çözüm aşamalarını numaralandırarak verin.

c.Diskalkuliye Yönelik Uyarlamalar

Ev ve Okul Ortamında Yapılabilecek Uyarlamalar

5. Görevlerin Uyarlanması ve Adım Adım Talimatlar:

- Matematik problemlerini daha küçük ve anlaşılır parçalara ayırarak çözüm sürecini basitleştirin. Örneğin, önce problemi okuyun, sonra gerekli bilgileri belirleyin ve ardından çözüm adımlarını takip edin.
- Çocuğun her bir aşamayı tamamladıktan sonra işaretlemesine olanak tanıyacak bir kontrol listesi kullanın.

6. Geri Bildirim:

- Çocuğun doğru yaptığı her adımı açıkça betimleyerek pekiştirin. Örneğin, "Bu adımı doğru yaptın çünkü önce verilen bilgileri doğru belirledin" gibi açıklamalar yapın.
- Problem çözme sürecinde yaptığı hataları analiz ederek nerede ve neden hata yaptığını anlamasına yardımcı olun.

c.Diskalkuliye Yönelik Uyarlamalar

Tüm bu süreçte;

Öz Düzenleme Becerilerini Destekleyin

- Çocuğun her **gün belirli bir süre** matematik pratiği yapmasını teşvik edin. Örneğin, her akşam 20 dakika matematik çalışma saati belirleyin.
- Matematik çalışmaları için **görsel bir zaman çizelgesi** hazırlayın ve süre yönetimini birlikte planlayın.
- Çocuğun **zorlandığı matematik konularını not etmesine** ve bu konular üzerinde çalışmasına yardımcı olun.
- **Kısa vadeli hedefler koymasını** sağlayın. Örneğin, "Bu hafta toplama işlemlerini öğrenmek istiyorum" gibi hedefler belirleyin ve başarıları küçük ödüllerle pekiştirin.

c.Diskalkuliye Yönelik Uyarlamalar

Tüm bu süreçte;

Bilişsel ve Üstbilişsel Stratejilerden Yararlanın

- Problemleri çözmeden önce verilen bilgileri belirleme, neyin sorulduğunu anlama ve çözüm aşamalarını planlama gibi **adımları öğreterek** çocuğun bilişsel sürecini destekleyin.
- Matematik terimlerinin ve işlemlerinin anlamlarını **görsel ve somut örneklerle** açıklayın. Örneğin, toplama işlemini öğretirken çocuğa elma gibi gerçek nesnelerle örnek gösterin.
- Çözdüğü bir problemde sonra, "**Bu adımı neden yaptım?**" veya "**Bu sonucu başka nasıl bulabilirim?**" gibi sorular sorarak üstbilişsel farkındalığını artırın.
- **Farklı problem türleri için çocuğun kullanabileceği stratejileri tanıtın.** Örneğin, "Eğer büyük sayılarla çalışıyorsak önce yuvarlama yapabiliriz" gibi teknikler öğretin.
- **Çocuğa çözdüğü bir problemi değerlendirme fırsatı verin.** Örneğin, "Bu problemi çözerken en zorlandığın kısım neydi?" veya "Bu strateji başka bir problemde işe yarar mı?" gibi sorularla süreci analiz etmesine yardımcı olun.

d.Öğrenme Güçlüğünde Günlük Yaşam Becerilerine Yönelik Uyarlamalar

Bağımsız yaşam becerileri için ev ve okul ortamında yapılacak küçük uyarlamalar, bireylerin bu becerileri edinmesine ve kalıcı hale getirmesine katkı sunabilir;

✻ Banyo lavabosunun üzerine bir görsel rehber yerleştirin (örneğin, “Musluğu aç → Sabunla ellerini → Durula → Kurula”).

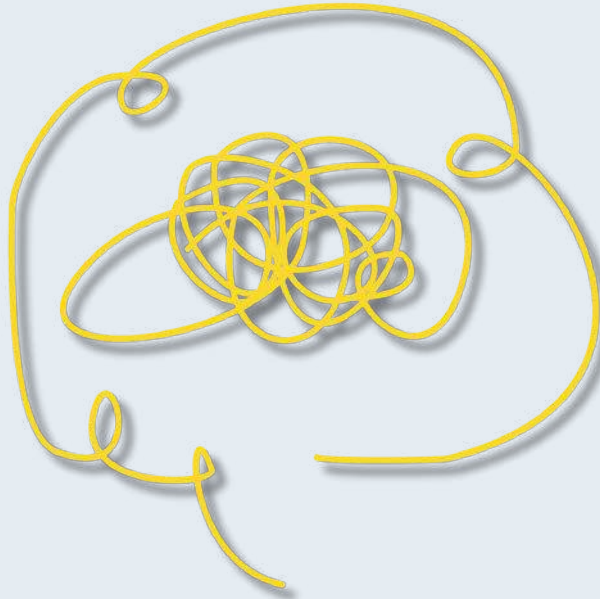
✻ Çocuğun **her adımı görsel yardımla takip etmesini** sağlayın.

✻ Çocuğa giysi seçimi için sade bir **seçenek sunun** (örneğin, iki farklı tişört).

✻ Çocuğun **analog bir saati öğrenmesini sağlamak için önce saat üzerindeki rakamları renklendirin ve her saatin anlamını pratik yaparak anlatın** (örneğin, saat 12 = öğle yemeği zamanı). Bu uygulamayı günlük rutinler için görsel bir zaman çizelgesi hazırlayarak destekleyin.

d.Öğrenme Güçlüğünde Günlük Yaşam Becerilerine Yönelik Uyarlamalar

- ☀ **Sabah rutinini basitleştirerek bir sıraya koyun** (örneğin, "Dişlerini fırçala → Kahvaltını yap → Çantayı hazırla" gibi). Her görev tamamlandığında hazırladığınız görev tablosunda ilgili kutuyu işaretlemesine izin verin.
- ☀ **Çocuğunuzla bir alışveriş listesi hazırlayın ve markette bu listeye göre ürünleri bulmasını sağlayın.** Ürünlerin yerlerini anlaması için raf etiketlerini okumasına yardımcı olun.
- ☀ **Çocuğunuzla birlikte bir otobüs rotası belirleyin ve bir gün önceden rotanın haritasını birlikte çalışın.** Yolculuk sırasında hangi durakta inileceğini belirtin ve çocuğun bunu takip etmesini sağlayın

KAYNAKLAR VE DESTEK ALINABİLECEK KURUMLAR

Öğrenme güçlüğü olan bireylerin ve ailelerinin eğitim ve sosyal yaşamlarında karşılaştıkları zorlukları aşabilmeleri için çeşitli destek hizmetleri, kuruluşlar ve kaynaklar bulunmaktadır. Bu destekler, bireylerin gelişimini desteklerken ailelere de rehberlik eder.

1. Rehberlik ve Araştırma Merkezleri (RAM)

- **Ne Sağlar:** RAM, öğrenme güçlüğü olan bireylerin değerlendirilmesi ve bireyselleştirilmiş eğitim planlarının (BEP) oluşturulması sürecini yürütür.
- **Nasıl Erişilir:** Aileler, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı RAM'lara başvurarak ücretsiz olarak değerlendirme ve rehberlik hizmeti alabilirler.
- **İletişim:** Yerel RAM'ların adres ve telefon bilgilerine <https://orgm.meb.gov.tr> adresinden ulaşabilirsiniz.

2. Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezleri

- **Ne Sağlar:** Öğrenme güçlüğü olan bireylere bireyselleştirilmiş eğitim programları sunar. RAM raporu olan bireyler, bu merkezlerden ücretsiz olarak destek alabilir.
- **Nasıl Erişilir:** RAM raporu doğrultusunda, aileler ikamet ettikleri bölgedeki özel eğitim merkezlerine yönlendirilir.

KAYNAKLAR VE DESTEK ALINABİLECEK KURUMLAR

3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sosyal Destek Programları

- **Ne Sağlar:** Sosyal yardımlar, psikososyal destek ve evde bakım gibi hizmetler sunar.
- **Nasıl Erişilir:** İl ve ilçe sosyal hizmet merkezlerinden başvuru yapılabilir.
- **İletişim:** Daha fazla bilgi için <https://www.aile.gov.tr> adresini ziyaret edebilirsiniz.

4. Üniversitelerin Uygulama ve Araştırma Merkezleri

- **Ne Sağlar:** Öğrenme güçlüğü ve diğer özel eğitim ihtiyaçları olan bireyler için değerlendirme, bireyselleştirilmiş eğitim programları, danışmanlık ve aile eğitim hizmetleri sunar.
- **Nasıl Erişilir:** Randevu alarak merkezin sunduğu hizmetlerden faydalanabilirsiniz.
- **İletişim:** Detaylı bilgi için ilgili merkezlerin web sayfalarını örneğin; <https://ogem.gazi.edu.tr>) ziyaret edebilirsiniz.

KAYNAKÇA

British Dyslexia Association. Maths difficulties and dyscalculia.
<https://www.bdadyslexia.org.uk/advice/children/maths-difficulties>

Doğan, H., & Apak, Ö. (2023). Okul öncesi öğretmenlerinin özel öğrenme güçlüğü hakkında farkındalıkları. Temel Eğitim Araştırmaları Dergisi, 3(Prof. Dr. Ayla OKTAY Özel Sayısı), 16-28.
<https://doi.org/10.55008/te-ad.1288877>

Filiz, T., & Güneş, G. (2022). Öğrenme güçlüğü yaşayan ilkökul öğrencilerinin pandemi sürecindeki matematik öğrenme ve öğretme deneyimlerine bir bakış. e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi, 9(1), 20-50. <https://doi.org/10.30900/kafkasegt.990761>

Gersten, R., Beckmann, S., Clarke, B., Foegen, A., Marsh, L., Star, J. R., & Witzel, B. (2009). Assisting students struggling with mathematics: Response to Intervention (RtI) for elementary and middle schools. Washington, DC: Institute of Education Sciences, U.S. Department of Education.

https://ies.ed.gov/ncee/wwc/Docs/PracticeGuide/rti_math_pg_042109.pdf

KAYNAKÇA

Learning Disabilities Association of America. (2024). Mathematics learning disabilities. Retrieved from <https://ldaamerica.org/info/mathematics-learning-disabilities/>

National Center for Learning Disabilities (NCLD). (2018). Understanding and supporting children with learning and attention issues. <https://www.nclld.org>

Özkubat, U., & Özmen, E. (2021). Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler ile düşük ve ortalama başarılı öğrencilerin matematik problemi çözerken kullandıkları bilişsel ve üstbilişsel stratejilerinin belirlenmesi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 22(3), 639-676. <https://doi.org/10.21565/ozelegitimdergisi.736761>

Özmen E. R., & Doğanay Bilgi A., Demir E., Karasu H. P., Sanır H. (2022). Okuma Güçlüğü'nün Önlenmesi: Müdahaleye Tepki Modeli - II. Kademe Uygulaması. <https://mtm-project.gazi.edu.tr/>

Working Together with Parents Network (WTPN). (2014). Good practice guidelines for supporting parents with learning disabilities. <https://www.bristol.ac.uk/sps/wtpn/>

Zelege, S., & Hughes, C. (2012). Supporting struggling learners in mathematics: Instructional strategies and interventions. International Journal of Special Education, 27(2), 1-14. <https://www.internationaljournalofspecialeducation.com>

HAZIRLAYANLAR

**Gazi Üniversitesi Öğrenme Gelişim Eğitim
Uygulama ve Araştırma Merkezi (ÖGEM) adına;**

Arş. Gör. H. Cansu Bilgiç